

УДК 061.213:323.3 (045)

Шевченко В. М.,
к. соц. н., доцент
кафедри політології
та соціальних технологій,
Національний авіаційний університет

РОЛЬ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВИРІШЕННІ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ МОЛОДІ

У статті надається аналіз можливостей молодіжних організацій у вирішенні актуальних проблем молоді. Робиться спроба виявлення основних проблем і механізмів участі молодіжних об'єднань у формуванні й реалізації молодіжної політики та становленні громадянського суспільства в Україні.

Ключові слова: *молодь, молодіжні організації, молодіжні структури, державна молодіжна політика, політичний процес.*

В статье дается анализ возможностей молодежных организаций в решении актуальных проблем молодежи. Делается попытка выявления основных проблем и механизмов участия молодежных объединений в формировании и реализации молодежной политики и становлении гражданского общества в Украине.

Ключевые слова: *молодежь, молодежные организации, молодежные структуры, государственная молодежная политика, политический процесс.*

The possibilities of youth organizations in the decision of issues of the day of young people are analyzed in the paper. The author gives it a shoot to educe basic problems and mechanisms of participation of youth associations

in forming and realization of youth politics and becoming of civil society in Ukraine.

Keywords: *young people, youth organizations, youth structures, public youth policy, political process.*

Вступ. Сучасний стан розвитку суспільства характеризується загостренням соціально-економічної кризи та політичною нестабільністю, що негативно позначається на найбільш уразливих верствах населення. Особливо відчутно це позначилося на життєдіяльності молоді – однієї з найменш соціально захищених верств, яка особливо гостро реагує на суспільні зміни. Сучасні суспільні процеси різко змінили соціальне, матеріальне та політичне становище молоді. Останнім часом загострилося чимало молодіжних проблем, серед яких найголовніші: низький рівень життя, безробіття і значна економічна та соціальна залежність від батьків; шлюбно-сімейні проблеми; матеріальна незабезпеченість, відсутність ресурсів для поліпшення житлових умов; поганий стан здоров'я і зростання рівня соціальних відхилень; втрата ідеалів, соціальної перспективи, життєвого оптимізму. Молоде покоління залишилося без надійних соціальних орієнтирів. Руїнація традиційних форм соціалізації підвищила особисту відповідальність молоді за свою долю, поставивши її перед необхідністю вибору, виявила неготовність більшості з них включитися в нові суспільні відносини.

Така ситуація вимагає, щоб до процесу соціалізації молодих людей, вирішення їхніх соціальних проблем активно підключалася сама молодь, її громадські організації. У зв'язку із цим особливого значення набуває вивчення суспільно корисної діяльності місцевих молодіжних організацій, максимально наближених до потреб конкретних молодих людей.

Аналіз публікацій і досліджень. Вивчення молодіжних об'єднань України має вже певну традицію у вітчизняній політичній науці. Цій проблематиці присвячували свої дослідження М. Головатий, В. Головенько, О. Корнієвський, В. Якушик, В. Кулік, О. Голобуцький, Ю. Криворучко, Я. Ярош.

Серед сучасних російських дослідників проблем реалізації державної молодіжної політики, розвитку молодіжного руху можна виділити роботи І. Ільїнського, В. Лукова, А. Жовальнової, В. Павловського, Ю. Волкова, В. Добренькова, Ф. Кадарії, І. Савченка, В. Шаповалова, О. Омельченко.

Постановка наукової проблеми та її значення. Автор статті ставить за мету показати, що молодь, молодіжні громадські організації повинні бути активним суб'єктом реалізації молодіжної політики, що молодіжний рух є важливим дієвим механізмом здійснення молодіжної політики та джерелом додаткових ресурсів для формування і провадження державної молодіжної політики, здійснення конкретних заходів, спрямованих на подальший розвиток країни.

Основна частина. За роки незалежності України національний молодіжний рух пройшов значний шлях свого становлення та розвитку. Нинішні громадські молодіжні об'єднання відзначаються різноманітністю як за напрямками діяльності, так і за ідеологічними вподобаннями.

Український учений В. Кулік визначив такі види молодіжних організацій:

- молодіжні фахові об'єднання (Союз Аграрної молоді, Всеукраїнська молодіжна громадська організація “Асоціація молодих медиків України”);
- організації за інтересами (Рада молодих підприємців України, Асоціація КВН України);
- національно-культурні молодіжні організації (Всеукраїнська асоціація молодих дослідників фольклору, “Молодіжний Націоналістичний Конгрес”);
- студентські організації (Всеукраїнська асоціація студентів-політологів, Українська студентська спілка);
- субкультури сучасної молоді (“хіппі”, “емо”, “готи”, “панки” тощо) [3].

З кожним роком стають все більш різноманітними напрями діяльності громадських організацій молоді (вплив на систему законодавства, європейська інтеграція), зростає їх кількість.

Переважає більшість молодіжних організацій діє на місцевому рівні, а тому вони можуть реально впливати на органи влади у письмовому вигляді (звернення, звіти) і в практичному (безпосередня діяльність на покращення стану місцевості). Актуальною продовжує залишатися територіальна нерівномірність поширеності молодіжних громадських організацій [2, с. 114].

Завдання держави полягає в тому, щоб направити цю активність на благо як самої молоді, так і суспільства в цілому. Тому держава повинна здійснювати певну політику щодо молоді – державну молодіжну політику, яка покликана забезпечити реальні умови для

всебічного розвитку кожної молодої людини, максимального залучення молоді до політичного, соціально-економічного та духовного життя суспільства, насамперед через участь у різних громадських об'єднаннях. Це сприятиме дієвій адаптації молоді до принципово нових соціально-економічних і політичних умов; відходу від пасивної “споживацької позиції”, активізації її позитивного досвіду та творчого потенціалу, формуванні (відродженні) ділової активності й особистої ініціативи.

Активна діяльність місцевих молодіжних організацій дозволяє посилити громадський контроль за дотриманням прав молоді, забезпечити реальне поліпшення становища тієї частини молодого населення регіону, що перебуває в скрутних життєвих умовах, підвищити організованість і творчу активність молодих громадян у вирішенні соціальних, економічних, професійних, матеріальних та інших проблем, зміцнити законність і правопорядок, посилити боротьбу з такими негативними явищами, як злочинність, наркоманія, алкоголізм тощо [5, с. 119].

У результаті цього молодь стає і суб'єктом, і об'єктом суспільних перетворень, здійснення молодіжної політики: по-перше, самі молоді люди з метою підвищення ефективності їх впливу на суспільне життя намагаються об'єднатися, зорганізуватися в громадські структури, неформальні молодіжні об'єднання і, по-друге, суспільство в ході реалізації молодіжної політики, завданням якої є створення необхідних соціально-економічних, політико-правових, організаційних умов і гарантій для соціального становлення, розвитку та вдосконалення як окремої молодої людини, так і всього молодого покоління, намагається допомогти становленню, розвитку молодіжного руху як важливого чинника здійснення цієї діяльності [1].

Законодавча база, що утворює правовий простір соціальної активності місцевих молодіжних формувань в Україні, складається з кількох нормативно-правових актів, найважливішими з яких є декларація “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні” (від 15 грудня 1992 р.), закони України “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні” (від 5 лютого 1993 р.), “Про об'єднання громадян” (від 16 червня 1992 р.), “Про молодіжні та дитячі громадські організації” (від 1 грудня 1998 р.) [4].

Згідно з цими документами, молодіжні громадські організації мають можливість отримувати від місцевих органів державної виконавчої влади фінансування програм і проектів, що сприяють соціальному

становленню і розвитку молоді та реалізації її суспільно корисних ініціатив; мають право вносити до місцевих рад пропозиції з питань соціального становлення та розвитку молоді; органи місцевого самоврядування можуть делегувати молодіжним громадським організаціям повноваження для реалізації відповідних програм, проектів, заходів тощо. Особливого значення набувають саме студентські організації та об'єднання, які функціонують у вищих навчальних закладах України та представляють інтереси студентської молоді (наукові товариства, будівельні загони, органи самоврядування).

Таким чином, у XXI ст. молодіжні організації стали цілком визначеним явищем в соціальній і політичній сферах. Саме їм декларативно має належати вирішальне слово у формуванні й реалізації молодіжної політики та становленні громадянського суспільства в Україні. Активність молодіжних організацій сприяє підвищенню уваги громадськості до проблем, які свідомо замовчуються місцевими владними структурами, розкриттю справжнього становища молодого покоління.

Отже, держава повинна сприяти забезпеченню оптимальних умов розвитку особистості молоді, створенню соціально-економічних, політико-правових, організаційних гарантій для успішного входження особистості в суспільство та реалізації її творчого потенціалу передусім через всебічну підтримку молодіжного руху.

Висновки. Для успішного вирішення пекучих проблем молоді першочерговим завданням органів державної влади і місцевого самоврядування має стати залучення представників найактивніших молодіжних організацій усіх статусів до вироблення державної молодіжної політики, у процесі формування якої необхідно врахувати досвід діяльності місцевих молодіжних організацій.

Через свою громадську активність, у першу чергу через свої громадські об'єднання, молодь не тільки створює умови для саморозвитку та самореалізації, а й активно включає себе в усі суспільні процеси з метою прогресивного поступу суспільства вперед. Можна сказати, що молодіжний рух є як суб'єктом, так і об'єктом здійснення молодіжної політики, важливою умовою поступального розвитку суспільства.

Реалізація політики держави щодо молоді має відбуватися за найактивнішої участі молодіжних об'єднань, які є додатковим джерелом організаційних, людських, матеріальних, ідейних та інших ресурсів.

Література:

1. *Барабаш В. В.* Молодіжний рух як об'єкт і суб'єкт реалізації молодіжної політики / В. В. Барабаш // Український соціум : науковий журнал. – 2004. – № 1 (3). – С. 119–130 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.politik.org.ua>. – Назва з екрана.

2. *Гуцалова М. В.* Сучасні молодіжні організації в Україні: тенденції, проблеми та механізми участі в політичних процесах / М. В. Гуцалова // Наукові праці : науково-методичний журнал. – Вип. 170. – Т. 182. Політологія. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – С. 111–115.

3. *Кулік В.* Сучасний організований молодіжний рух в Україні як об'єкт наукового дослідження / В. Кулік [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://politika.org.ua/>. – Назва з екрана.

4. Нормативно-правова база діяльності громадських молодіжних організацій. – К. : Четверта хвиля, 2001. – 388 с.

5. *Плакіда Р.* Можливості місцевих молодіжних організацій у вирішенні проблем молоді / Р. Плакіда // Політичний менеджмент. – 2008. – № 6. – С. 114.